

представление става или по-добро, или по-лошо. Авторът няма нито заслуга за първото, нито грях за второто. Аз искам да бъде съден справедливо.“⁹

Сам автор на пиеси, критикът има категорично становище по въпроса за преработката на литературния материал в представлението. Той е скептичен към теорията за градивния обмен между двата типа изкуство (литературата и сцената), към възможностите за коригиране на съответни проблемни места в текста, станали видими чрез и през сцената: „Автор, който не е доправил всичко, преди да иде на сцената, няма да получи никаква помощ от нея, за да надмине себе си“¹⁰. Яворов ще се размине с по-късната сценична практика у нас, при която режисьорският прочит ще наложи на сцената и ще легитимира и в литературното пространство значимостта на редица пиеси, превърнали се в ядрото на драматургичния канон от 30-те – „Албена“, „Майстори“, „Големанов“. Например възпитаникът на Московския художествен театър Н. О. Масалитинов ще открие ръкописите на Рачо Стоянов и Ст. Л. Костов, ще преработи литературния текст, като отсее излишното в действието, и пиесите ще получат своето литературно битие (т.е. ще бъдат отпечатани) едва след поставянето им на сцена.

Ако се върнем към причините, породили твърдението на Яворов за формалния характер на театралната критика, трябва да изтъкнем и ироничното отношение на поета към фигурата на критика в ролята му на законодател на естетически вкусове и норми. В своите театрални бележки той често разтоварва от плещите си бремето на многознаещ съдник: „Сега ще споделим набърже с читателя впечатленията си от прочитана „Самодива“. Само впечатленията си като един читател, а не изучаванията си като някой критик“ се застрахова Яворов в критическа статия за Петко-Тодоровата „Самодива“¹¹. Това разграничение продължава и в отказа му да използва утвърдения критически език на времето, „етикетите“ с неизбежните клишета и стереотипи: „Защо не искаме да почваме от етикета на Тодоровата работа. Т.е. дали тя е наистина една „драма“, написана по всички правила на изкуството“, дали има в нея това „задължително“, онова „без което не може“, и пр. тънкости. Че неприятно ще ни бъде да си спомним сума неща, писани на български, чиито достоинства обаче не отиват по-далеко от правилата.“¹²

Като добросъвестен критик, поетът се стреми да разграничи нормативистичните изисквания на жанра (в който явно не може да се впише

⁹ Пак там, с. 202.

¹⁰ Пак там, с. 202.

¹¹ Яворов, П. К. П. Ю. Тодоровата „Самодива“. – Цит. изд.

¹² Яворов, П. К. Събрани съчинения в пет тома. Т. 4. С., 1979, с. 24–25.